

שנאמר (בראשית כג) וְה' בָּרַךְ אֶת אַבְרָהָם
בְּכָל.

שְׁנֵי בְּרָאשִׁית, פְּרִשׁוּהָ רְבוּתֵינוּ,
לְמַה הַתּוֹרָה מִתְחִילָה בְּב' אֵלָא
הָרִי פְּרִשׁוּהָ, אָדָם חָטָא שְׂאֵכֵל
מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְקָלַל אֶת
הָאָדָם עֶשֶׂר קָלָלוֹת, וְחָשַׁע לְאַרְצָא,
חָסַר אֶחָד שְׁלֹא הִתְקַלְלָה הָאָרֶץ
הַזֹּאת. וּמִיָּד שְׁנִתְּנָה תּוֹרָה פֶּתַח
בְּבִי'ת, שֶׁהִיא בְּרָכָה, לְהוֹצִיא אֶת
הָעוֹלָם מִקָּלָלָתוֹ. וְעַל כֵּן מִתְחִיל
בְּב', וְעַלֵּיהָ נֶאֱמַר (משלי י) בְּרַכַּת
ה' הִיא תַעֲשִׂיר. (יחזקאל מד) לְהַנִּיחַ
בְּרָכָה אֶל בֵּיתְךָ.

וּמֵאִיזָה מְקוֹם נִקְרָאת בְּרָכָה?
לְמַלְךְ שְׂרָצָה לְבָנוֹת פְּלִטְרִין, חֶפֶר
בְּאַרְץ וְחֶפֶר לוֹ מֵעֵין מַיִם. אָמַר,
מֵאֲחַר שֵׁישׁ לִי מֵעֵין מַיִם, אָבְנָה
בֵּית. וְהֵינּוּ בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בֵּית.
וְהַמְקוֹר שֶׁל אוֹתוֹ הַנְּהַר מֵעֵין
שְׂאֵין לוֹ סוֹף וְלֹא הֶפְסַק. זֶה
הַנְּהַר הָעֲלִיּוֹן. וְאוֹתוֹ הַבֵּית
כְּשֶׁמִּתְמַלֵּא מִחֻכְמָה, נִקְרָא בֵּית,
בֵּית י', וְהֵינּוּ בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בֵּית.
כֹּל אִשָּׁה בֵּית לְבַעֲלָהּ. וּבִי'ת קִטְנָה
הַתְּמַלְאָה מִתְּפָאֲרַת, דְּהֵינּוּ תּוֹרָה,
וְכוֹ נִקְרָאָה בֵּית.

אָבֵר הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה בְּתוֹסַפֵּת י'.
וְשִׁלְמָה אָמַר (מלכים-א ו) וְהַבֵּית
בְּהַבְּנָתוֹ אָבֵן שְׁלֹמָה מִסַּע נִבְנָה.
מֵהִי אָבֵן שְׁלֹמָה? זוֹ י' שְׁעָלִיהָ
נִבְנָה הַבֵּית, וּמִשׁוּם זֶה בְּחֻכְמָה
יִבְנֶה בֵּית. וְזוֹ י' קִטְנָה שְׁעָלִיהָ
נִבְנָה הַבֵּית שְׁלֹמָטָה, כְּמוֹ שְׁנִבְנָה
בְּאוֹת י' הַבֵּית שְׁלֹמְעָלָה, וְהֵם
בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי. וְהֵם י"י
מִן יְהוֹ"ה אֲדִנְי, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר
(דברים כז) אָבְנִים שְׁלֹמֹת תִּבְנֶה אֶת
מִזְבֵּחַ ה' אֱלֹהֶיךָ. אֶת - לְרִבּוֹת
הַמִּזְבֵּחַ הַשְּׁנִי.

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר וְשָׂאֵר הַחֲבָרִים
שְׁהִיּוּ עִמּוֹ, וְדַאי שְׂאֵלוֹ לֹא בָּאנוּ
לְעוֹלָם אֵלָא לְשִׁמְעָא אֶת זֶה - דִּינּוּ.
וְכַעַת נּוֹדַע בּוֹ מִי נִתְּבָרְכָה

שְׁנֵי אֲבָרָהּ (בראשית כג א) וְה' בָּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל.
הַתְּנִינָא בְּרָאשִׁית, אוֹקְמוּהָ רַבְּנָן אֲמַאי מִתְחִיל
אוֹרִיָּתָא בְּב'. אֵלָא הָא אוֹקְמוּהָ בְּגִין
דְּחָב אָדָם דְּאֵכֵל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע וְלִטְיָה
לְאָדָם עֶשֶׂר קָלָלוֹת וְאַרְעָא תַשַּׁע, חָסַר חַד
דְּלֹא אֶתְלִטְיָא דָּא אַרְעָא. וּמִיָּד דְּאֶתְיַהֲיֵבַת
אוֹרִיָּתָא פֶּתַח בְּבִי'ת דְּאִיהִי בְּרָכָה לְאַפְקָא
עֲלֵמָא מִלִּטְיָה. וְעַל דָּא מִתְחִיל בְּב' וְעַלֵּיהָ
אֶתְמַר (משלי י כב) בְּרַכַּת ה' הִיא תַעֲשִׂיר. (יחזקאל מד
ל) לְהַנִּיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתְךָ.

וּמֵאֵן אֶתְרֵי אֶתְקִרִיאַת בְּרָכָה. לְמַלְךְ דְּבַעָא
לְמַכְנֵי פְּלִטְרִין. חֶפֶר בְּאַרְעָא וְחֶפֶר לִיה
מִבוּעָא דְמַיָּא. אָמַר בְּתַר דְּאִית לִי נְבִיעֵי דְמַיָּא
אָבְנָה בֵּית. וְהֵינּוּ (משלי כד ג) בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בֵּית.
וּמְקוֹר דְּהֵהוּא נְהַר מִבוּעָא דִּלִּית לִיה סוֹף וְלֹא
פֶּסַק. דָּא בְּתַר עֲלִיּוֹן. וְהֵהוּא בֵּית כַּד אֶתְמַלִּיאַת
מִחֻכְמָה אֶתְקִרִיאַת בֵּית, בֵּית י', וְהֵינּוּ בְּחֻכְמָה
יִבְנֶה בֵּית. כֹּל אֶתְתָּא בֵּית לְבַעֲלָהּ. וּבִי'ת זְעִירָא
אֶתְמַלִּיאַת מִתְּפָאֲרַת דְּהֵינּוּ תּוֹרָה וְכֵה
אֶתְקִרִיאַת בֵּית.

אָבֵר אֲמָא עֲלָאָה בְּתוֹסַפֵּת י'. וְשִׁלְמָה אָמַר
(מלכים א ו ז) וְהַבֵּית בְּהַבְּנָתוֹ אָבֵן שְׁלֹמָה מִסַּע
נִבְנָה. מֵאִי אָבֵן שְׁלֹמָה. דָּא י' עֲלָהּ אֶתְבְּנִי
בֵּיתָא. וּבְגִין דָּא בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בֵּית. וְדָא י'
זְעִירָא עֲלָהּ אֶתְבְּנִי בֵּיתָא דִּלְתַתָּא. (דף קלז ע"א)
כְּגוֹנָא דְּאֶתְבְּנִי בְּאֶת י' בֵּיתָא עֲלָאָה. וְאַנּוּן בֵּית
רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי. וְאַנּוּן י"י מִן יְהוֹ"ה אֲדִנְי,
עֲלֵיהוּ אֶתְמַר (דברים כז) אָבְנִים שְׁלֹמֹת תִּבְנֶה אֶת
מִזְבֵּחַ ה' אֱלֹהֶיךָ. אֶת לְרִבּוֹת מִזְבֵּחַ תְּנִינָא.

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר וְשָׂאֵר חֲבָרִיאַ דְּהוּוּ עִמָּה,
וְדַאי אֵלוֹ לֹא אֶתִּינָא לְעֲלֵמָא אֵלָא
לְמִשְׁמַע דָּא דִּי. וְכַעַן אֶשְׁתַּמּוּדַע בֵּיהּ מֵאֵן
אֶתְבְּרַכַּת וְאֶתְקִרִיאַת בְּרַכַּת יְהוֹ"ה. וְהֵינּוּ (שם לג